

Lakossági Tájékoztató

a Szénmonoxid mérgezések elkerüléséről

Milyen esetekben kell figyelemmel lenni a szénmonoxid mérgezés lehetőségére?

- ◇ Minden olyan esetben, amikor a tüzelőberendezés az égéshez szükséges levegőt a felállítási helyiségből szívja és az égéstermék gravitációs elven működő kémény vezet el. Ilyen a legtöbb szilárd és hagyományos olajtüzelő berendezés és a hagyományos gázkazánok. Kivételt képeznek a zárt rendszerű készülékek, amikor az égéshez szükséges levegőt a szabadból, zárt rendszerben vezetik a tüzelőberendezéshez. Zárt rendszerű az összes homlokzati kivezetéssel rendelkező gázkészülék. Ha a tüzelőberendezés égésterméke a felállítási helyiség légterébe vezetett (ilyen készülékek például a gáztűzhelyek és a SIESTA kályhák).
- ◇ Ha egy másik lakásban keletkezett égéstermék az épületben lévő járatokon keresztül a lakásunkba juthat. Például a gyújtókéményen, vagy egy közös szellőző járaton keresztül.
- ◇ Ha a kémény huzata kicsi, mert kicsi a hatásos magassága, vagy gyújtókémény.
- ◇ A homlokzati kivezetésű, zárt égésterű készülékek esetén, ha a készülék terminálját az utólagos hőszigetelés során, a gyári előírásokat követve nem helyezik át a hőszigeteléssel kialakuló új falsíkra, hanem a terminálokat az eredeti falsíkon meghagyva a szigetelésekben kiképzett besüllyesztéseket képeznek ki. A terminálok "besüllyesztése" attól függetlenül veszélyes, hogy ventilátoros (turbós) vagy természetes huzatú készülékről van-e szó.
- ◇ A zárt égésterű készülékek is veszélyessé válhatnak, ha az égéstermék zárt rendszerű elvezetése sérül. Például: szétcsúsznak az égéstermék vezető szerkezeti részek, vagy például, ha a zárt rendszerű tüzelőberendezés hőcserélőjének fala kiég.

Melyek a szénmonoxid mérgezés szempontjából legveszélyesebb esetek?

- ◇ A karban nem tartott, elhanyagolt, elszennyeződött, a légtérből származó koszokkal telítődött, eltömődött, vagy részlegesen eltömődött levegő és égéstermék járatokat, eltömődött gázegőket tartalmazó gázkészülékek égésterméke veszélyes mennyiségű szénmonoxidot tartalmazhat, és egy ilyen gázkészülék égésterméke, például egy kéményhiba, a levegőellátás hibája, vagy a készülék hőcserélőjének eltömődése miatt bejut a lakótérbe.
- ◇ Ha egy megfelelően karbantartott gázkészülék felállítási helyiségében égéstermék halmozódik fel, például azért mert:
  - a levegő bevezető nyílásokat elzárták,
  - a hagyományos nyílászárókat fokozott légzárású nyílászárókra cserélték,
  - a meglévő nyílászárók réseit tömítették,
  - a kémény teljes vagy részleges elzáródása következtében,
  - ha a megfelelő kéményhuzat nem tud kialakulni, mert például a készülék gyújtóegő nélküli,
  - az összenyitható légtérben olyan, az összenyitott légtérre kívüli légtérbe vezető elszívó berendezést használnak (szagelszívó, szárítógép, központi porszívó), amelynek szívóereje könnyen legyőzi a gravitációs huzatú kémény szívóerejét,
  - az összenyitható légtérbe torkoló nyílással rendelkező egyik kémény szívóereje legyőzi a másik kémény szívóerejét,
  - a gáztűzhely felállítási helyiségének szellőző nyílásait elzárják, vagy kiitatják a légcserét biztosító berendezést és a légcseré mértéke $12 \text{ m}^3/\text{h/kW}$ érték alá csökken,
  - nagy hidegben a kémények tetején a gáz égéstermékében levő vízgőz kicsapódhat és jegesedést okozhat, ami a kémény részleges vagy teljes elzáródásánál leírt következményekkel járhat,
  - a kémény elhanyagolt állapotú: A kémény eltömődött, a járat keresztmetszete csökkent, a kéményben lévő járatok között átjárás jött létre,
  - a kémény tetején az égéstermék kilépési pontjának környezetében a levegő szabad áramlását akadályozó tárgy került például: parabola antenna, épületrész, növény.

Mikor ajánlott szénmonoxidjelző berendezést használni?

A szénmonoxidjelzők használata minden fent leírt esetben ajánlott!

A fenti esetek közül melyeknél ajánlott különösen a szénmonoxidjelzők használata?

- ◇ Ha a nyílt égésterű tüzelőberendezés égéstermékének elvezetése gyújtókéményben történik. Ha a nyílt égésterű tüzelőberendezés égéstermékének elvezetésére külső szerelt kéményt használunk.
- ◇ Ha a nyílt égésterű tüzelőberendezés gyújtóláng égő nélküli.
- ◇ A nyáron is használt gravitációs üzemű kéménybe kötött, nyílt égésterű gázkészülékek esetén, akkor is, ha a kémény az épület belsejében van.
- ◇ Ha nyílt égésterű tüzelőberendezés ellenére, az épületgépészeti terv szerint megengedett az elszívásos szellőztetés használata.
- ◇ Ha az épületgépészeti terv megengedi a szilárd tüzelőberendezés és egy nyílt égésterű, gravitációs kéménybe kötött gázkészülék egyidejű használatát.

- ◊ Ha olyan régebbi gyártású, nyílt égésterű, gravitációs kéménybe kötendő gázkészüléket használ, amelyik nem rendelkezik égéstermék kiáramlás ellen biztosító berendezéssel.
- ◊ Ha kémény kivezetése körüli térben az áramlás bármely okból zavart lehet (kérdezze a kéményseprőt).
- ◊ Ha hatásos kéménymagasság 4m-nél kisebb.
- ◊ Ha kémény bármely okból javításra, felújításra szorul, függetlenül attól, hogy ha ennek ellenére a használta a javítás megkezdéséig esetleg megengedett.

Hol helyezzük el a szénmonoxidjelző berendezést?

A szénmonoxidjelző berendezést a tüzelőberendezés helyiségében fejmagasságban célszerű elhelyezni, minél távolabb a párákibocsátási pontoktól (zuhanyfülke). Elsősorban a szénmonoxid jelzőhöz mellékelt használati utasítás szerint járjunk el.

Milyen szénmonoxidjelző berendezést vásároljunk?

- ◊ Csak olyan készüléket vásároljunk, amely rendelkezik az EN 50291:2001 szabvány szerinti bevizsgálással vagy maga a termék egyedi kalibrálási bizonyítvánnyal rendelkezik, melyet a burkolatán egyedi azonosítóval ellátva helyeztek el.
- ◊ A készülék rendelkezzen saját gyári-számmal, ahhoz mellékelt megfelelőségi tanúsítvánnyal és egyedi garancialevéllel, mely kifejezetten az ön által megvásárolandó sorszámú készülékre vonatkozó garanciális feltételeket mutatja be.
- ◊ Hálózatra köthető tüzelőberendezés esetén válasszunk olyan szénmonoxidjelzőt, mely átalakítás (barkácsolás) nélkül biztonságosan lekapcsolja a tüzelőberendezést a veszélyes koncentráció kialakulása előtt, és a veszély megszűntével vissza is kapcsolja azt. Hálózatra nem köthető tüzelőberendezések esetében csak elemes kivitelű szénmonoxidjelzőt válasszunk, mivel a gázellátás nem függ a villamos hálózattól (így áramszünet esetén is kialakulhat szénmonoxid mérgezés).
- ◊ Ellenőriztessük 2 évente készülékünket az erre akkreditált kalibráló-laboratóriummal, ahol a kalibrálásról minden esetben kérjük bizonyítványt és helyeztessünk el igazoló matricát a készüléken.

Melyek azok a lakosság által végrehajtott beavatkozások, amely leggyakoribb okai a szénmonoxid mérgezéses baleseteknek? Mit tegyünk, mit ne tegyünk?

- ◊ Ne zárjuk el a gázterv alapján kialakított szellőzőnyílásokat, ne tömítsük a hagyományos ablakok rosszul záródó réseit, ha nyílt égésterű tüzelőberendezést üzemeltetünk.
- ◊ Nem bízhatunk abban, hogy a szellőztetés céljából soha, egyetlen esetben sem fogunk megfedkezni egy olyan ablak kinyitására, amely a tüzelőberendezés megfelelő levegő ellátásához szükséges. Ezért a levegőellátásnak akkor is megfelelőnek kell lennie, ha minden nyitható nyílászáró a lehető legjobban be van zárva.
- ◊ A fürdőszoba ajtaján alul vagy mellette, illetve az ajtó felett kialakított szellőző nyílásokat azért készítették, mert a gázkészülék (a tüzelőberendezés) megfelelő légellátásához a lakás többi nyílászárójának résein beáramló levegőre is szükség van. Eredményét tekintve teljesen mindegy, hogy valaki a levegő bevezető nyílásokat vagy a kéményt zárja el, égéstermék a lakásba áramlik.
- ◊ Ha nyílt égésterű, gravitációs elvű tüzelőberendezést használunk, akkor engedély nélkül ne telepítsünk semmilyen olyan ventilátort tartalmazó berendezést a lakásba, vagy a tüzelőberendezés felállítási helyiségébe, amelyik a lakótéri levegőt a ventilátor erejének felhasználásával a lakótéren, vagy a tüzelőberendezés helyiségén kívülre vezeti, és ezzel megszívja a lakóteret.
- ◊ Épületgépész-mérnök által készített terv és a gáz-elosztói engedélyes jóváhagyása nélkül ne helyezzünk át falakat, ha a lakásban nyílt égésterű tüzelőberendezés van.
- ◊ Rendszeresen, a gyártó, vagy megbízottja által javasolt gyakorisággal (általában évente) tartassuk karban a gázkészüléket és egyéb tüzelőberendezéseket.
- ◊ Engedjük be a kéményseprőt és ragaszkodjunk hozzá, hogy ellenőrizze is a kéményünket, ami általában a kémény alján és a tetején is elvégzett vizsgálatot jelent.
- ◊ Ötévente ellenőriztessük a teljes fogyasztói gázberendezésünket.

GYAKORI TÉVHITEK

- ✘ Nálam nincs szükség légbevezetőre, mert én mindig ki fogom nyitni az ablakot, ha a tüzelőberendezést használom.
- ✘ A fürdőszobai, konyhai, stb. gázkészülékek, tüzelőberendezések levegő ellátása csak az adott helyiség ablakának résein keresztül történik, így a lakás többi nyílászáróját engedély nélkül fokozott légzárására cserélhetem.
- ✘ A konyhai szagelszívó nem tud visszaáramlást okozni a fürdőszobai gázvízmelegítőnél vagy a pincében lévő kazánnál.
- ✘ A lakás, vagy az összenyitható légtér egy másik helyiségében lévő (esetleg igen távoli) szilárd vagy olaj tüzelőberendezés kéményének huzata nem zavarja egy kéménybekötött gázkészülék működését.
- ✘ A gázkészüléket csak akkor kell karbantartani, ha meghibásodik.